

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ»
ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

№ 3(7) шілде-қыркүйек 2016
ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ
**электрондық ғылыми
журнал**

2016, № 3(7)

EDU.E-HISTORY.KZ
электронный научный журнал

ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ
electronic scientific journal

2016, № 3(7)

Құрылтайшы:

Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Бас редактор

Қабылдинов Зиябек Ермұханұлы

Редакциялық алқа:

Р. Абдуллаев (Өзбекстан), Н. Аблажей (Ресей), Б. Аяған, М. Әбусейітова, С. Әжіғали,
Н. Әлімбай, Б. Байтанаев, Қ. Жұмағұлов, Ғ. Кенжебаев, Б. Көмеков,
Мансура-Хайдар (Үндістан), Р. Масов (Тәжікстан), Ә. Мұқтар, В. Плоских (Қырғызстан),
Ю. Петров (Ресей), О. Смағұлов, Сон Ен Хун (Оңтүстік Корея), Е. Сыдықов,
У. Фиерман (АҚШ), А. Чубарьян (Ресей)

Жауапты редактор:

З. Төленова

Редактор:

Р. Көбеев

Редакцияның мекен-жайы:

050100, Қазақстан Республикасы,

Алматы қ.,

Шевченко көшесі, 28,

Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты,

«Edu.e-history.kz»

электрондық ғылыми журналының редакциясы

Телефон: +7(727)272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Электрондық мекен-жай: <https://edu.e-history.kz/>

Ғылыми журнал Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2014 ж. 29 қазанында тіркелген.
Тіркеу нөмірі № 14602-ИА. Жылына 4 рет жарияланады (электронды нұсқада).

Мақалаларды қайта бастырып жариялағанда, микрофильмге және басқа да көшірмелерге түсіргенде
міндетті түрде журналға сілтеме жасау қажет.

Учредитель и издатель:

РГП на ПХВ «Институт истории и этнологии им.Ч.Ч. Валиханова»
Комитета науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан

Главный редактор

Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:

Р. Абдуллаев (Узбекистан), Н. Аблажей (Россия), Б. Аяган, М. Абусейтова, С. Ажигали,
Н. Алимбай, Б. Байтанаев, К. Жумагулов, Г. Кенжебаев, Б. Комеков,
Мансура-Хайдар (Индия), Р. Масов (Таджикистан), А. Муктар, В. Плоских (Кыргызстан),
Ю. Петров (Россия), О. Смагулов, Сон Ён Хун (Южная Корея), Е. Сыдыков,
У. Фиерман (США), А. Чубарьян (Россия)

Ответственный редактор:

З. Толенова

Редактор:

Р. Кубеев

Адрес редакции:

050010, Республика Казахстан,
г. Алматы,
ул. Шевченко, 28.

Институт истории и этнологии имени Ч.Ч. Валиханова,
«Edu.e-history.kz»

Редакция электронного научного журнала

Телефон: +7(727)272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Сайт журнала: <https://edu.e-history.kz/>

Научный журнал зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан, свидетельство о регистрации:
№ 14602-ИА от 29.10.2014 г. Публикуется 4 раза в год (в электронном формате).

При повторной публикации статей, съемке на микрофильмах и других копиях необходимо обязательно ссылаться на журнал.

Founder and publisher:

RSE on REM "Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology"
of the Committee of Science of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan

Editor-in-chief:

Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Editorial board:

R. Abdullaev (Uzbekistan), N. Ablazhey (Russia), B. Ayagan, M. Abuseyitova, S. Azhigali,
N. Alimbai, B. Baitanaev, K. Zhumagulov, G. Kenzhebaev, B. Komekov,
Mansura-Khaidar (India), R. Masov (Tajikistan), A. Muktar, V. Ploskikh (Kyrgyzstan),
Y. Petrov (Russia), O. Smagulov, Song Yong Hoon (South Korea), E. Sydykov,
W. Fierman (USA), A. Chubaryan (Russia)

Executive editor:

Z. Tolenova

Editor:

R. Kobeev

Editorial address:

050010, Republic of Kazakhstan,
Almaty,

28 Shevchenko Str.

Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology,

«Edu.e-history.kz»

Editorial electronic scientific journal

Phone: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Journal website: <https://edu.e-history.kz/>

The scientific journal is registered at the Committee for Communications, Informatization and Information of the
Ministry for Investments and Development of the Republic of Kazakhstan, r
egistration certificate:

No. 14602-IA dated October 29, 2014. The journal is published 4 times a year (in electronic format).

When re-publishing articles, shooting on microfilm and other copies, it is necessary to refer to the journal.

ЖАҢА ЗАМАНДАҒЫ ӨЗБЕК – ТӘЖІК ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ

Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А.

Аңдатпа. Бұл мақалада екіжақты қарым-қатынастардың шарттық құқықтық базасы, экономикалық қатынастардың кезеңдері мен сыртқы сауда айналымы талданады. Қазіргі уақытта тараптар көлік, энергетика, мәдениет, және басқа да салаларда саяси диалог белсенділігін және шекаралық ынтымақтастықты арттыруды көздейді. Сауда қатынастарының дамуына Өзбекстан мен Тәжікстанда өнеркәсіптік көрмелер өткізу ықпал етуі тиіс. сондай-ақ Айта кетейік екі республика Қазақстанда өтетін ЭКСПО – 2017 ге де қатысуларына болады. Екі ел арасында шекара аумақтары бойынша келіспеушіліктер орын алуда, өзбек - тәжік арасындағы қарама-қайшылықтар өзінің дамуы бойынша ең созылыңқы болып табылады. Бұл екі мемлекет этникалық, тарихи,мәдени және экономикалық жағынан өзара тығыз байланысқан. Алайда келіспеушіліктер екі мемлекеттің Брнайы мүшелерінің көмегімен шешіліп, реттелуі мүмкін.

Түйін сөздер: соғысы, теміржол, саясат, экономика, қақтығыстар, этникааралық, диаспора, шиеленіс, режим, көлік, байланыстары, Рогун, СЭС, визалық, шекаралық, дау.

УЗБЕКСКО-ТАДЖИКСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В НОВОЕ ВРЕМЯ

Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А.

Аннотация. В данной статье анализируется договорная правовая база двусторонних отношений, этапы экономических отношений и внешнеторговый оборот. В настоящее время стороны нацелены на повышение активности политического диалога и приграничного сотрудничества в транспортной, энергетической, культурной и других сферах. Развитию торговых отношений должно способствовать проведение промышленных выставок в Узбекистане и Таджикистане. также стоит отметить, что две республики также могут принять участие в ЭКСПО – 2017 в Казахстане. Между двумя странами возникают разногласия по пограничным территориям, наиболее продолжительными по своему развитию являются узбекско - таджикские противоречия. Эти два государства тесно связаны этнически, исторически,культурно и экономически. Однако разногласия могут быть разрешены и урегулированы с помощью постоянных членов обоих государств.

Ключевые слова: война, железная дорога, политика, экономика, конфликты, межэтническая, диаспора, напряженность, режим, транспорт, связи, Рогун, ГЭС, виза, граница, спор.

UZBEK-TAJIK RELATIONS IN THE NEW AGE

Marmontova T.V., Shadaeva Sh.A.

Abstract. This article analyzes the contractual legal framework of bilateral relations, the stages of economic relations and foreign trade turnover. Currently, the parties intend to increase the activity of political dialogue and cross-border cooperation in transport, energy, culture and other areas. The development of trade relations should be facilitated by holding industrial exhibitions in Uzbekistan and Tajikistan. it should also be noted that the two republics can take part in the EXPO – 2017 in Kazakhstan. There are disagreements between the two countries over the border territories, and the Uzbek - Tajik confrontation is the most protracted in its development. These two states are ethnically, historically,culturally and economically closely connected. However, disagreements can be resolved and settled with the help of Brna members of the two states.

Keywords: war, railway, politics, economy, conflict, interethnic, Diaspora, tension, regime, transport, relations, Rogun, SES, visa, border, dispute.

Тәжікстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасы арасындағы дипломатиялық қарым-қатынас 1992 жылдың 22 қазанында құрылған. 1995 жылдан бастап Тәжікстан Республикасының Ташкент қаласында елшілігі жұмыс істейді. 1998 жылдың 15 мамырынан бастап, Душанбеде өзбек елшілігі қызмет етуде. Тәжікстан, осы екі мемлекет көршілес мемлекет болса да, сол кезде Ташкент қарым-қатынас орнатқан мемлекеттер ішінде 55 орында болды.

Екі ел арасындағы екіжақты қарым-қатынастың құқықтық негізін мемлекетаралық, үкіметаралық және ведомство аралық деңгейде қол қойылған 111 келісімдер мен шарттар құрайды.

Ынтымақтастықтың негізгі бағытын анықтайтын маңызды құжаттар: ТР және ӨР арасындағы 1993 жылдың 4 қаңтарында Ташкентте қол қойылған достық, тату көршілік және ынтымақтастық туралы Келісім және 2000 жылдың 15 маусымында қол қойылған ТР мен ӨР арасындағы мәңгілік достық туралы Келісім. Осы құжаттарда, тараптар екіжақты қарым-қатынастардың негізгі қағидаттарын айқындады, яғни өзара тәуелсіздікті және ұлттық егемендікті құрметтеу, теңдік, бір-бірінің ішкі істеріне араласпау, мемлекеттік деңгейде және шаруашылық субъектілерінің деңгейінде де, экономикалық қарым-қатынастарды өзара тиімді серіктестік қарым-қатынас орнату үшін олардың өзара талпынысы [1].

Өзбекстан Республикасы мен Тәжікстан Республикасы арасындағы екіжақты қарым-қатынастың шежіресі

Мерзімі	Оқиға	Сипаттамасы
4 қаңтар 1998 жыл	ТР Президенті Эмомали Рахмон ресми іс-сапармен Өзбекстан Республикасында ӨР Президенті И.Каримов шақыруымен болды.	Бұл сапар тәжік-өзбек екіжақты қарым-қатынастарын жандандыруда айтарлықтай серпін берді.
4 ақпан 1998 жыл	Душанбеге Өзбекстан Республикасының Премьер-министрі У.С. Султанов барып қайтты	Сапар барысында екі ел арасындағы бірнеше құжаттарға қол қойылды.
маусым 2000 жыл	ӨЗ Президенті И.Каримовтың Душанбеге алғашқы ресми сапары	Сапар барысында сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық және гуманитарлық салалардағы екіжақты қарым-қатынастардың жай-күйі мен болашағын қарастырды.
2001 жылдың аяғы	Тәжікстан Республикасының Президенті Эмомали Рахмонның Өзбекстан Республикасына жұмыс сапары.	Сапар нәтижесі бойынша, тәжік-өзбек қатынастарындағы тұтас спектр бойынша мәселелердің шешу жолдары анықталып бекітілді.
5 қазан 2002 жыл	Тәжікстан мен Өзбекстан арасындағы тәжік-өзбек Мемлекеттік шекарасы туралы Келісімге қол қойылды.	Қазіргі таңда шекараның қалған 60 км бөлігін түпкілікті талқылау жұмыстары жалғасуда.
22 тамыз 2002 жыл	Үкіметаралық комиссияның бірінші отырысы.	Сауда-экономикалық ынтымақтастық мәселелері бойынша өзбек-тәжік үкіметаралық бірлескен комиссия құрылды.
18 ақпан 2009 жыл	Үкіметаралық комиссияның екінші отырысы.	Үкіметаралық комиссияның екінші отырысында көпжақты қарым-қатынасқа қатысты әртүрлі мәселелер қаралды.
27 сәуір 2010 жыл	Ташкентте ТР Премьер-министрінің орынбасары М.Алимардон мен ӨР Премьер-министрінің бірінші орынбасары Р.Азимовтың кездесуі өтті.	Сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келіссөздер өткізілді.

22 мамыр 2010 жыл	Ташкентте ТР Сыртқы істер министрі Х.Зарифи мен ӨР Сыртқы істер министрі В.Норовтың кездесуі	Кездесу барысында тараптар өзекті аймақтық және жаһандық мәселелер бойынша, сондай-ақ Орталық Азиядағы тұрақтылық пен қауіпсіздікті нығайту мәселелері бойынша пікір алмасылды.
5 қаңтар 2012 жыл	Ташкентте ТР Премьер-министрінің орынбасары М.Алимардон мен ӨР Премьер-министрінің бірінші орынбасары Р.Азимовтың кездесуі өтті.	Екіжақты қарым-қатынастардың мәселелері қарастырылды.
17-18 ақпан 2012 жыл	Ташкентте ТР Білім министрі Н.Саидовтің ӨР жалпы білім беру министрі Ш.Темировпен және жоғары және орта арнайы білім беру Министрі Б.Ходиевпен кездесулері өтті.	Кездесу барысында қазіргі таңдағы білім беру саласының жағдайы мен мәселелері, сондай-ақ екі ел арасындағы ынтымақтастықтың мәселелері қаралды.
4-6 маусым 2012 жыл	ТР Ұлттық қауіпсіздік жөніндегі мемлекеттік комитетінің төрағасы С.Ятимов пен ӨР Ұлттық қауіпсіздік қызметінің төрағасы Р. Иноятовтың кездесуі өтті.	Болашақта аймақтағы қауіпсіздік пен тұрақтылық саласындағы ынтымақтастықты нығайтуға қосқан бірқатар жұмыс жүргізілді.
Маусым 2014 жыл	Ташкентте сауда-экономикалық ынтымақтастық жөніндегі бірлескен тәжік-өзбек үкіметаралық комиссиясының III отырысы өтті.	Кездесу барысында тараптар, екі жақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін, соның ішінде көлік және коммуникация саласындағы әріптестікті дамыту және сауда-экономикалық қарым-қатынастардың жағдайы мен келешегі, кедендік қызмет және басқа да мәселелер арасындағы ынтымақтастықты талқылады. Осы кездесу барысында тараптар екіжақты және көпжақты қарым-қатынастарды құрайтын, саяси, мәдени, гуманитарлық, экономикалық және басқа да салаларда, экономикалық даму және ынтымақтастық барлық негізгі мәселелерді шешудің кілті болып табылады деген қорытындыға келді.
Қыркүйек 2014 жыл	Душанбеде Тәжікстан Президенті Эмомали Рахмон мен Өзбекстан Президенті Ислам Каримовтің кездесуі	Шанхай Ынтымақтастық Ұйымы саммиті шеңберінде
24-25 желтоқсан 2014 жыл	Көршілес елдердің дипломатиялық қатынастар орнатқан 23 жыл ішінде Сыртқы Істер Министрліктерінің алғашқы кеңесінің өтуі.	Екі елдің делегациялары қарым-қатынастарды дамытудың жағдайы мен келешегін талқылады және маңызды аймақтық және халықаралық мәселелер бойынша пікір алмасты. Сонымен қатар, сауда, экономика, көлік және байланыс саласындағы ынтымақтастықты, мәдени-гуманитарлық және басқа да салаларды дамыту, қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаны кеңейту мен нығайту мәселелері қарастырылды. Екіжақты тауар айналымында тауарлар мен қызметтер номенклатурасын әртараптандыруда, қолданыстағы әлеуетті іске асырудағы өзара қызығушылық аталынып өтті. Тараптар ШЫҰ және ТМД дамуы мен перспективалары туралы мәселелерді, сонымен қатар, осы ұйымдар шеңберіндегі екі мемлекеттің ынтымақтастығына байланысты мәселелерді қарастырып, пікір алмасты. Тәжікстан Өзбекстанның ШЫҰ әлеуетін нығайтуға бағытталған күш-жігерін жоғары бағалады.

Кестедегі мәліметтерді талдау, екі ел арасындағы ресми байланыстың деңгейі төмен екенін көрсетеді. Негізінен, бұлар ресми қарым-қатынастарға ие мемлекеттерге тән хаттама сапарлары болып табылады, бірақ соның өзінде, екі онжылдықтан астам уақытта олардың саны көп болмады.

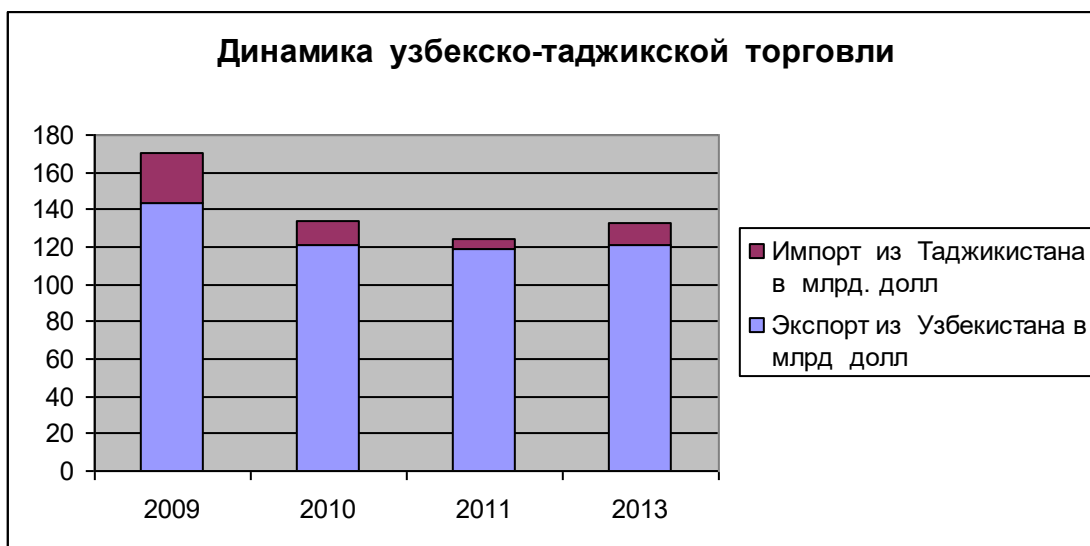
Байланыстардың белсендірілгендігін 2010 және 2012 жылдарда, яғни мемлекеттер арасындағы қарым-қатынас нашарлаған кезінде байқауға болады [2].

Үкіметаралық комиссия қызметінің талдауы қызығушылық тудырады. Бүгінгі күнге дейін отырыстардың саны 3 болды, бұндай құрылым жұмысының қорытынды құжаттары ретінде декларациялар болады, бірақ олардың тиімділігі жоғары емес.

Тәжікстанның бастапқы тәуелсіздік алған жылдардан бастап бастан кешкен ауыр күйзелістерімен байланысты, бұл мемлекеттің шетел елдерімен емес, тіптен ең жақын көршілерімен (соның ішінде Өзбекстан Республикасымен) экономикалық қатынастарын сараптау қиындыққа әкеп соқтырады.

XXI ғасырдағы экономикалық қатынастар статистикасының сараптамасына тоқталар болсақ, 2006 жылы Өзбекстанның сыртқы сауда айналымында Тәжікстан үлесі 1,7% құрады, сонымен қоса, өсу қарқыны 2005 жылға 119,8% дейін жетті. Осыған қарамастан, Тәжікстан экспортқа қарағанда көп импорттайтын мемлекет болып табылады[3].

Экономикалық қарым-қатынастар дамуының деңгейлерін сипаттайтын бірнеше сандарды диаграмма жүзінде көрсете кетер болсақ:

2009 жылы өзбек экспортының көлемі \$143,5 млн. құрады, 2010 жылы - \$120,7 млн., 2011 жылы – \$119,0 млн., 2013 жылы – \$121,0 млн., Тәжікстаннан импорт – \$26,8 млн., \$12,7 млн., \$5,5 млн. және \$11,7 млн., сәйкесінше. Бірақ сарапшылардың пікірінше, бұл деректерде әртүрлі бағалаулар бойынша \$15-24 млн. жететін трансшекаралық сауда және \$5-9 млн.ға жететін контрабанда факторы назарға алынбады.

2014 жылдың қорытындысы бойынша, екіжақты тауарайналым көлемі 160,0 млн. АҚШ долларын құрады. Соңғы жылдардың ішінде екі ел арасындағы сауда қарым-қатынасының оң үрдісі алғашқы рет 2014-2015 жылдары байқалды. Тәжікстан Статистика агенттігінің мәліметі бойынша, 2014 жылдың қорытындысы бойынша Өзбекстанмен тауар айналымының көлемі 2013 жылмен салыстырғанда 9,2%-ға өсті.

Соңғы жылдарда екі ел арасындағы өзара сауда-саттық талдауы, олардың көрсеткіштерінің төмен екендігін дәлелдейді. Басым бөлігі қызмет көрсету саласында. Ортақ қызығушылықты тудыратын, екі елде өндірілген жаңа тауар тарту арқылы, өзара сауда дамуын қамтамасыз ету

және оның номенклатурасын әртараптандыру мақсатында, келісілген шараларды қабылдауға дайын сауда қатынастарында елеулі игерілмеген әлеует бар.

Сауда қатынастарын дамытуда Өзбекстанда және Тәжікстанда өнеркәсіп көрмелерін өткізу ықпал етуі тиіс. Сондай-ақ, Ташкент екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастықты айтарлықтай кеңейтуге, сондай-ақ ұзақ мерзімді перспективада, өзара саудада айқын, ашық және болжамды шарттар мен қағидаларды қалыптастыруға мүмкіндік беретін, ТМД аясындағы еркін сауда аймағын құру туралы жаңа Шарттағы Өзбекстан Республикасының қатысуы туралы хаттаманы Тәжікстан ратификациялауын күтеді.

Қазіргі таңда Өзбекстанда тәжік фирмалары мен компанияларының қатысуымен 18 СП өз қызметін атқаруда. 2015 жылдың қаңтар-сәуір айларында өзара сауда көлемі 49,2 млн долларды құрады.

Қазіргі кезде тәжіктің Соғды облысында бірнеше өзбек анклавтары бар, атап айтқанда, Канибадам ауданындағы Равот ауылы. Олар осы даулы аумақта жер учаскелері бар тәжік шекара ауылдарының тұрғындары және өзбек шекарашыларының арасындағы қақтығыстың негізгі көзі болып табылады. Тәжік-өзбек шекарасындағы жерлерден миналарды алып тастау – ең өткір мәселелердің бірі. Тәжік тарапын ескертпестен және делимитация-демаркация мәселелерінің аяқталмағандығын ескерместен, өзбектермен бір жақты тәртіппен жабдықталған 54 миналанған мемлекеттік шекара жерлері анықталды. Шекара 1992-1996 жылдары Тәжікстанда азаматтық соғыстың өткір кезеңінде миналанған болатын. Өзбекстан құқық қорғау органдары тәжік топтарының шекарадан өтіп кету қауіпі бар, биіктігі 3,5 км аспайтын кей таулы шекара жерлерін миналауға тиіс болды. Бұл миналанған жерлер қоршалмаған және белгіленбеген де, сондықтан да, бұл жерлер бейбіт тұрғындар үшін өте қауіпті болып табылады. Бұл, шын мәнінде, 2000 жылы өзбек-тәжік шекарасы арқылы Өзбекстанның оңтүстік өңірлеріне Өзбекстан ислам қозғалысының (ӨИҚ) қаруланған топтарының шекарадан өтіп кетуімен байланысты болды. Өзбекстан Тәжікстанды қаруланған топтарды басқара амайтындығымен кінәлап, әлі демилитацияланбаған бірқатар шекаралық аймақтарды бір жақты тәртіппен миналап тастады. Сол миналардан 100-ге жуық адамдар қаза тапты, 150-ден астам адамдар жараланды, аталғандардың 50%-ы балалар [4].

Өзбек-тәжік қарым-қатынастары өз дамуы бойынша ең созылмалы болып табылады. Аталған мемлекеттер өзара этникалық, тарихи, экономикалық және мәдени байланыстармен байланысқан.

Өзбекстанда ресми түрде 1,5 миллион тәжіктер өмір сүреді. Тәжіктердің жартысынан астамы Өзбекстанның экономикалық жағынан артта қалған аудандарында өмір сүреді – Сурхадарья, Ферғана, Қашқадарья аудандарында. Сонымен қатар, Өзбекстанның тәжіктері арасында саяси өмірге белсенді араласушылық көрініс таппайды. Олар көбінесе өзінің енжарлығымен және өз мүмкіндіктеріне деген сенімсізділігімен сипатталады.

Тәжікстандағы өзбектер – Тәжікстан Республикасындағы ірі этно-лингвистикалық азшылық болып табылады. 2010 жылғы ресми санақ бойынша, олардың саны 926,3 мың адамды құрайды. Тәжік өзбектері – Өзбекстан шекарасынан тыс өмір сүретін өзбектер бойынша, абсолюттілігі бойынша екінші, ал салыстырмалы түрде бірінші орында. Тәжікстандағы өзбектер, өздерінің қызығушылықтары мен қажеттіліктеріне сәйкес мемлекеттегі жағдайға әсер ете отырып, елдің саяси және экономикалық өміріне белсенді араласуға, мемлекеттік құрылысқа қатысуға деген атлпынысымен сипатталады. Бұл талпыныстың ең айқын көрінісі, 90 жылдары азаматтық соғыс барысында, этникалық өзбектер Ташкенттің ресми қолдауымен мемлекеттегі болып жатқан жағдайларға елеулі әсерінен байқалады.

Жоғары қақтығыс әлеуетін, этникалық тәжіктер мен өзбектердің тарихи орналасу жағдайы ұлттық мемлекеттердің географиялық орналасу шекарасына сәйкес келмейтіндігі тудырады.

Өзбек-тәжік этникааралық қарым-қатынастарына Ташкент пен Душанбе арасындағы қалыптасқан ауыр мемлекетаралық қарым-қатынас әсер етеді. Өзбек-тәжік қарым-қатынасын одан әрі қиындататын факторлардың бірі, жаңа күшпен көтерілген екіжақты шекараның

қауіпсіздік мәселесі. Бұл қатынастардың оңай болмауының басты себебі, көшілес екі республикалар арасындағы шиеленісті ресми түрде мойындағысы келмейтіндігінде. Екі ел арасында 2000 жылдан бері визалық режим бар және 20 жыл уақыт бойында әуе және теміржол байланысы жоқ. Тәжікстандағы этникалық өзбектердің және Өзбекстанда этникалық тәжіктердің үлкен топтарының болуы жасырын, бірақ маңызды мәселе болып табылады. Ресми түрде Тәжікстан да Өзбекстан да бір-біріне деген территориялық талаптары жоқ, бірақ 2009 жылы Тәжікстан Президенті, өзінің атышулы сұхбатында, күндердің бір күнінде Тәжікстан өзіне Бұқара мен Самарқандты қайтарып алатындығы туралы мәлімдеді. Бұлар Өзбекстандағы қалалар, бірақ тәжіктердің пікірінше, бұл қалалар олардың тарихы мен мәдениетін сақтап қалған жерлер және Тәжікстанға қайтарылуы тиіс.

Қарым-қатынастардың нашарлауының соңғы сатысын көбінесе «Теміржол соғыс» деп атайды, ол Өзбекстан Тәжікстанға байлаулы жүк вагондарының транзитін тыйым салған кезден басталады.

2008-2009 жылдары Өзбекстан бірнеше рет оның «Қаракөл» қосалқы станциясының дұрыс жұмыс жасамау желеуімен түрікмен электр энергиясының транзитін тоқтатқан. 2009 жылдың ақпан айында Ташкент газ жеткізілімін екі есеге қысқартты. Екіжақты қарым-қатынастардың нашарлауына экономикалық «ынталандыру» әсері тобында, өзбек билігінің ұлттық ауыл шаруашылық өнімдерінің экспортына тыйым салу әсер етті. Нәтижесінде, жеміс-жидектер, көкөністер, кептірілген жемістер Өзбекстаннан көршілес Тәжікстан және Қырғызстанға контрабанда түрінде жетеді, одан өзбек тауарлары емес, тәжік немесе қырғыз тауарлары ретінде Қазақстанға немесе Ресейге кіргізіледі. Бұл экономикалық жағынан тиімді емес және сенімнің нашарлауына алып келеді. Тәжікстанда немесе Қырғызстанда тіркелген нөмерлері бар жүк автокөліктері өзбек шекарашылары тарапынан тіркеу рәсімін жүзеге асыру барысында үлкен қиындықтарға тап болады. 2009 жылдың желтоқсан айында Ташкент тәжіктің Соғды облысы территориясы арқылы өтетін «Ташкент — Андижан» және «Бұқара — Андижан» маршрутында жолаушылар пойызын тоқтатып, шиеленістің ушығуына себепші болды.

2010 жылдың басында өзбек теміржолында әртүрлі себептермен 150 жуық вагондар ұсталынды, ал ақпан айында олардың саны 400 жетті. Тәжікстан премьер-министрінің өзінің өзбек әріптесіне 178 ұсталған вагондар қайта жіберілді, бірақ жалпы теміржолда вагондарды өткізу жағдайы өзгермеді.

Тәжік тарапының айтуынша, 2010 жылдың ақпан айының басынан маусым айының басына дейін Өзбекстанда Тәжікстанға арналған тауарлаары бар 2000 вагон ұсталынған. Оңтүстік Хатлон облысына наурыз айының басынан мамыр айына дейін бірде-бір вагон жіберілмеді. Жалпы алғанда, 2010 жылдың бірінші жартысында Тәжік темір жолдары транзиті көлемі 40% -ға төмендеді. Аграрлы мемлекетте өндірістік қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін аса үлкен маңызға ие отынның жетіспеушілігі егін науқанының күйреу шегіне алып келді.

2011 жылдың қараша айында, Өзбекстан толығымен, өзбек-ауған шекарасында лаңкестік жарылыстың себебінен рельстердің қирағандығын алға тартып, «Термез-Курган-Төбе» темір жол желісін жапты. Өзбекстан БАҚ пайымдауынша, ол терракт болды. Тәжікстан үкіметі бірден Өзбекстанды, осы теміржол арқылы күнделікті пайдалану тауарларын алатын Тәжікстанның оңтүстігін блокада ұйымдастырғанымен айыптады. Душанбе пікірінше, өзбектер жасап отырған Тәжікстанның транспорттық блокадасы, Рогун СЭС жұмыстардың жандануымен байланысты.

2009 жылы Тәжікстан үкіметі халық арасында станция акцияларын орналастыру науқанын бастап, қалпына келтіру жұмыстарын да бастады. Өзбекстан құрылысқа кедергі болғысы келіп, жүк жеткізілімдерін тежей бастады. Рогун СЭС, Амудария ағысының қысқаруына себеп болатын құрылыс, ал Өзбекстан оны өзінің ең басты қауіпінің бірі ретінде санайды. Ел тұрғындарының 3/4 бөлігі ауыл шаруашылығымен айналысатын ауылдық жерлерде өмір сүріп жатыр, суаратын судың тапшылығы өте жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін. Сонымен қатар, 2010 жылы тәжік

құрылысшылары Рогун су электр станциясының құрылысы бойынша дайындық жұмыстарын аяқтады және 2011 жылдың маусым айында, олар Вахша арнасын жабуға дайын екендігін жариялады. Ол туралы шешімді мемлекеттік комиссия қабылдайды. Соңғы шешім Дүниежүзілік банктің сараптамасы аяқталғанға дейін кейінге қалдырылды. Алайда, бұл жоба аяқталғаннан бері 2 жылдан астам уақыт өтті, ал бұл мәселе әлі өз шешімін таппады.

2012 жылдың сәуірінен бастап Өзбекстан Қытайға газ жеткізудің шарттық міндеттемелері мен қажеттіліктерінің аяқталуына орай Тәжікстанға табиғи газ жеткізуді тоқтатты. Тәжікстан, Өзбекстанға транспорттық және энергетикалық жағынан қатты тәуелді болғандықтан Ташкентті Тәжікстандағы әлеуметтік және саяси жағдайды тұрақсыздандыруға бағытталған экономикалық қысымды ұйымдастырушы деп айыптады. Ташкент өзінің іс-әрекеттерін тиісті және ақылға қонымды екенін айтып, айыптауларды жоққа шығарды. Екі ел арасындағы теміржол қызметтері мен энергия көздерімен қамтамасыз ету мәселелері маңызды болғанына қарамастан, көптеген бақылаушылар ол екі ел арасындағы басты проблема су ресурстарына деген қарама қайшылықтар екенін баяндауда. Өмудария өзенінің 75 пайызы Тәжікстан аумағында болғанымен, бірақ төменгі ағысындағы мемлекет, әсіресе Өзбекстан суару үшін суды негізгі тұтынушылар болып табылады. Сонымен қатар, газ және мұнай ірі қорлары болмаған Тәжікстанда гидроэнергетика - электроэнергиясының негізгі көзі. Вахш өзенінде Рогун су электр станциясын салу Тәжікстан Республикасының Президенті Эмомали Рахмонның күн тәртібіндегі негізгі талаптардың бірі болып табылады. Осы ғимарат аяқталған жағдайда, ГЭС жылына 13 млрд кВт / сағ астам электр өндіретін Орталық Азиядағы ең ірі және ең қуатты генераторлық станцияларының бірі болады. Өзбекстан үшін аса маңызды болып табылатыны 14 млрд текше метр ден астам су көлемі, (335 метр) әлемдегі ең биік болатын Рогун платинасы. Өзбек билігі ірі гидротехникалық құрылыстарға қанша уақыттан бері қарсы шығып келеді. Олар жер сілкінісі болған жағдайда бөгеттің құлауы ықтимал деген апатты салдарларды алға тартуда. Сонымен қатар, өзбек үкіметінің «Правда Востока» газеті материалдарына сәйкес, Рогун су қоймасын толтыруға 8-10 жыл кетеді және Өзбекстанның экономикалық шығындары кем дегенде 20 млрд АҚШ \$ шығын жұмсалады. Тәжікстан үкіметі ұзақ мерзімді елдің энергетикалық қажеттіліктерін гидроэнергетиканы дамыту арқылы ғана қанағаттандырылуы мүмкін екенін айтады. Көптеген бақылаушылар кеңестік уақытта салынған Тәжікстандағы Нүрек ГЭС мысал ретінде келтіреді. Олар гидро құрылыс жоғарғы ағыстағы мемлекетке (электр энергиясы өндірісіне) қызмет етеді деп мәлімдейді, бірақ сонымен қатар, төменгі ағыс елдерінің мүддесіне, қыста су ағынын шектеу және жазда оны ұлғайту (суару үшін қажет болғанда) мүмкіндігін береді. Дегенмен, бұл техникалық мәселелерге қарамастан, Ташкент және Душанбенің ақпарат көздері алып Рогун мәселесі саяси мәні бар екенін айтады.

Осылайша, су туралы пікірталастарда техникалық айырмашылықтар бар, және олар негізінен екі елдің тиісті органдары арқылы талқыланып, шешілуі мүмкін. Алайда, бүгінгі күні осы мәселені екі ел Президенттері Каримов және Рахмонның арасындағы терең деңгейдегі сенімсіздікті ескере отырып, екіжақты деңгейде шешілуі мүмкіндігін елестету қиын. Рогун Күн тәртібіндегі басты мәселе болып табылады, бірақ Тәжікстан солтүстігінде Фархад бөгеті мен басқа да су электр станцияларын салуды бақылау туралы мәселелерді қоса алғанда, екі ел арасындағы су ресурстары туралы бірқатар мәселелер әлі де бар. Әзірге тараптар арасында осы мәселелердің кез келгеніне ымыраға дайын екеніне ешқандай айқын белгілері жоқ [5].

Осылайша, бұл жағдай жай маселе емес екені айдан анық. Елдердің ешқайсысы өзара концессия жасау шартымен ғана орындалатын диалогқа дайын емес. Ташкент әлдеқашан Өзбекстанның өз мүдделері бар тәуелсіз елдермен қоршалғанын мойындауы тиіс еді. Әйтпесе, Ташкент көршілерінен кез-келген қауіп-қатерлер көрсе оны бақылауға алудың орнына оны тұрақтандыруға тырысады. Дегенмен, Душанбенің қылығы мінсіз деп санауға келмейді. Тәжікістан үкіметіне қолданыстағы мемлекеттік шекараны өзгертуге және тарих бойынша

тәжіктерге тиесілі аумақтарды қайтарудың қажеті жоқ.

Соңғы жылдары өзбек-тәжік ұлттарының қарым-қатынасының үрдістері

- шекаралық сауда көлемінің төмендеуі;
- көрші елдер азаматтарының келулерінің азаюы, шекарадан өту үшін қойылатын талаптардың қатаңдатылуы;

- әуе қатынасының болмауы;

- темір жол жүк транзитінің тарифтеріне тиым салынуы немесе жоғарылауы, әсіресе, Өзбекстан тарапынан;

- Тәжікстанға өзбек газының жеткізілімінің тоқтатылуы;

- тұрақты шекаралық жанжалдар, шекараны миналау;

- шекараны делимитациялау және демаркациялау;

- өңірдегі су-энергетикалық ресурстарын тиімді пайдалану жөніндегі келіспеушіліктер.

Өзбек-тәжік этносаралық қарым-қатынастардың жай-күйі бүгін Орталық Азиядағы ең күрделі және, тиісінше, ең қауіпті болып табылады. Бұл мәселені шешу үшін әрекет жасалғаны көрінбейді. Бұл екіжақты қарым-қатынастардың үлгісі қазіргі және орта мерзімді перспективада «ішкі» Орталық Азия мәселелерінің ең жарылғышы болып табылады.

Әдебиеттер тізімі

1. Отношения Таджикистана с Узбекистаном// <http://mfa.tj/ru/otnosheniya-so-stranami-sng/tajikistan-uzbekistan.html> (дата обращения: 10.06.2016).

2. Многократно переносившиеся консультации МИДов Узбекистана и Таджикистана по спорным вопросам наконец состоялись // <http://www.centrasia.ru/news2.php?st=1450937100> (дата обращения: 28.04.2016).

3. Чедия Р. Узбекско-таджикские встречи: ничего нового, но с надеждой на позитив// <http://e-center.asia/ru/news/view?id=5395> (дата обращения: 18.05.2016).

4. Бабаджанов А. Я., Чернявский С. И. Проблемы межгосударственных Азии (на примере таджикско-узбекских отношений) // Вестник МГИМО Университета № 4 - 2010 – с. 33-36

5. Шустов А. Конфликт Узбекистана и Таджикистана обостряется // <http://www.centrasia.ru/news2.php?st=1327902300> (дата обращения: 05.05.2016).

1. Otnosheniya Tadjhikistana s Uzbekistanom// <http://mfa.tj/ru/otnosheniya-so-stranami-sng/tajikistan-uzbekistan.html> (data obrashcheniya. 10-06-2016).

2. Mnogokratno perenosivshiesya konsultacii MIDov Uzbekistana I Tadjhikistana po spornym voprosam nakonec sostoyalis // <http://www.centrasia.ru/news2.php?st=1450937100> (data obrashcheniya. 28-04-2016).

3. Chediya R. Uzbeksco-tadjhikskie vstrechi: nichego novogo, no s nadezhdoj na pozitiv// <http://e-center.asia/ru/news/view?id=5395> (data obrashcheniya. 18-05-2016).

4. Babadzhanov A. YA., Chernyavskij S.I. Problemy mezhgosudarstvennyh Azii (na primere tadjhiksko-uzbekskih otnoshenij) Vestnik MGIMO Universiteta №4 – 2010 – s. 33-36

5. Shustov A. Konflikt Uzbekistana I Tadjhikistana obostryaetsya// <http://www.centrasia.ru/news2.php?st=1327902300> (data-obrashcheniya. 05-05-2016).

МАЗМҰНЫ

Әбжанов Х.М.	
ҒАЛЫМ ЖОЛЫ.....	8
Бакторазов С.У.	
КЕҢЕС ҮКІМЕТІ ЖАЗАЛАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ КҮШЕЮІНІҢ ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫНА ӘСЕРІ..	17
Боранбаева Б.С.	
ПАРТИЗАН ОТРЯДЫНЫҢ БАЙЛАНЫСШЫСЫ ҚАЗАҚ ҚЫЗЫ – НҮРҒАНЫМ БАЙСЕИТОВА.....	24
Жұматаева Д., Тұрлыбек А.	
1963 – 1964 Ж. КИПІРДЕГІ ҚАҚТЫҒЫС.....	31
Жүгенбаева Г.С., Қоңқабаева А.Н., Бұрханов Б.Б., Байжұманова З.Б.	
АУЫЗША ТАРИХ: ДЕРЕКТЕМЕЛІК ТАЛДАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	40
Ибраева А.Ғ., Құнанбаева Ш.Б.	
ҚАЗАҚСТАН ЖЕРІНДЕГІ АЛҒАШҚЫ МУЗЕЙЛЕРДІҢ КОЛЛЕКЦИЯЛЫҚ ҚОРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	52
Картаева Т.Е.	
ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНДАҒЫ БЕТАШАР РӨСІМІ.....	58
Көбеев Р.Д.	
КЕҢЕС АРМИЯСЫНДАҒЫ СОЛДАТ-МҰСЫЛМАНДАР: ҰҚСАСТЫҚҚА ТЕСТ? (тарихнамалық шолу).....	64
Малбаков Д.М., Сарыбаев М.С.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСАТЫНДАҒЫ АУҒАНСТАН МӘСЕЛЕСІ МЕН АЙМАҚТЫҚ ЖӘНЕ АЙМАҚТЫҚ ЕМЕС АКТОРЛАР (2001-2011 ЖЖ.).....	71
Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А.	
ЖАҢА ЗАМАНДАҒЫ ӨЗБЕК – ТӘЖІК ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....	78
Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В.	
ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ ӨЗБЕК - ҚЫРҒЫЗ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....	86
Өтепова Г.Е., Садықова А.М.	
ҚАЗАҚСТАНДА ӘКІМШІЛІК-АУМАҚТЫҚ ЖҮЙЕНІ ӨЗГЕРТУГЕ ҚАТЫСТЫ РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫНЫҢ ЗАҢНАМАСЫ.....	95
Пилипчук Я.В.	
СКАНДИНАВИЯ ЖӘНЕ АЛТЫН ОРДА: ШЫНДЫҚ ПЕН ДАҚПЫРТ.....	104
Рахимова Г.	
ФЕРҒАНА АЛҚАБЫНДАҒЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ХИМИЯЛАНДЫРУДЫҢ САЛДАРЫ. 1950-1990 жж.	108
Саркенова К.	
ЕКІ САНАҚ (1926-1939) АРАЛЫҒЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫ.....	113
Төленова З.М.	
1916 ЖЫЛҒЫ МЕРКІ КӨТЕРІЛІСІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЖЕТЕКШІСІ АҚҚӨЗ БАТЫР ХАҢЫНДА.....	120
Уалтаева А.С.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭТНОМӘДЕНИ ӨРТҮРЛІЛІГІ.....	127
Ускенбай К.	
ҚАЗАҚСТАН ШЫҒЫСХАНДАРЫНЫҢ НУМИЗМАТИКАСЫНА ҚОСҚАН ҚҰНДЫ ҮЛЕСІ.....	132
Хорват В.	
СОЛТҮСТІК ВЕНГРИЯДАҒЫ СКИФ КЕЗЕҢІНІҢ ҚОРЫМДАРЫ (алдын ала есеп).....	136
Шайхығалиев Е.А., Бекишев К.О.	
ТУРИЗМДІ ДАМУДЫҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ.....	146

СОДЕРЖАНИЕ

Әбжанов Х.М. ПУТЬ УЧЕНОГО.....	8
Бакторазов С.У. ВЛИЯНИЕ УСИЛЕНИЯ КАРАТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ СОВЕТСКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА НА ТЕРРИТОРИЮ ЮЖНОГО КАЗАХСТАНА.....	17
Боранбаева Б.С. СВЯЗИСТ ПАРТИЗАНСКОГО ОТРЯДА КАЗАШКА - НУРГАНЫМ БАЙСЕИТОВА.....	24
Жұматаева Д., Тұрлыбек А. КИПРСКИЙ КОНФЛИКТ 1963 – 1964гг.....	31
Жүгенбаева Г.С., Қоңқабаева А.Н., Бұрханов Б.Б., Байжұманова З.Б. УСТНАЯ ИСТОРИЯ: ПРОБЛЕМЫ АНАЛИЗА ДАННЫХ.....	40
Ибраева А.Ғ., Құнанбаева Ш.Б. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ КОЛЛЕКЦИОННОГО ФОНДА ПЕРВЫХ МУЗЕЕВ НА ЗЕМЛЕ КАЗАХСТАНА.....	52
Картаева Т.Е. ЦЕРЕМОНИЯ БЕТАШАРА В КАЗАХСКОМ НАРОДЕ.....	58
Кобеев Р.Д. СОЛДАТЫ-МУСУЛЬМАНЕ В СОВЕТСКОЙ АРМИИ: ТЕСТ НА ИДЕНТИЧНОСТЬ? (историографический обзор).....	64
Малбаков Д.М., Сарыбаев М.С. ПРОБЛЕМА АФГАНИСТАНА ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН И УЧАСТИЕ РЕГИОНАЛЬНЫХ И НЕРЕГИОНАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ (2001-2011 ГГ.).....	71
Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А. УЗБЕКСКО-ТАДЖИКСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В НОВОЕ ВРЕМЯ.....	78
Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В. УЗБЕКСКО - КЫРГЫЗСКИЕ ОТНОШЕНИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	86
Өтепова Г.Е., Садыкова А.М. ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ ПО АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРРИТОРИАЛЬНОМУ УСТРОЙСТВУ КАЗАХСТАНА.....	95
Пилипчук Я.В. СКАНДИНАВИЯ И ЗОЛОТАЯ ОРДА: РЕАЛИИ И ВЫМЫСЕЛ.....	104
Рахимова Г. ПОСЛЕДСТВИЕ ХИМИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В ФЕРГАНСКОГО ДОЛИНЕ. 1950-1990 гг.....	108
Саркенова К. ТЮРКСКИЕ НАРОДЫ КАЗАХСТАНА В МЕЖПЕРЕПИСНЫЙ ПЕРИОД (1926-1939).....	113
Төленова З.М. МЕРКЕНСКОЕ ВОССТАНИЕ 1916 ГОДА И ЕГО ЛИДЕР АККОЗ БАТЫР ХАХЫНДА.....	120
Уалтаева А.С. ЭТНОКУЛЬТУРНОЕ МНОГООБРАЗИЕ КАЗАХСТАНА.....	127
Ускенбай К. ЦЕННЫЙ ВКЛАД В НУМИЗМАТИКУ ЧИНГИЗИДОВ КАЗАХСТАНА.....	132
Хорват В. МОГИЛЬНИК СКИФСКОГО ВРЕМЕНИ СЕВЕРНОЙ ВЕНГРИИ (ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ ОТЧЁТ).....	136
Шайхығалиев Е.А., Бекишев К.О. ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА.....	146

CONTENTS

Abzhanov K.H.M. THE PATH OF THE SCHOLAR.....	8
Bakhtorazov S.U. THE IMPACT OF THE STRENGTHENING OF THE PENAL BODIES OF THE SOVIET GOVERNMENT ON THE TERRITORY OF SOUTH KAZAKHSTAN.....	17
Boranbayeva B.S. CONTACT OFFICER OF THE PARTISAN DETACHMENT KAZAKH KYZY-NURGANYM BAISEITOVA.....	24
Zhumatayeva D., Turlybek A. CYPRUS CONFLICT in 1963-1964.....	31
Zhugenbaeva G.S., Konkabaeva A.N., Burkhanov B.B., Baizhumanova Z.B. ORAL HISTORY: PROBLEMS OF REQUISITE ANALYSIS.....	40
Ibraeva A.G., Kunanbayeva Sh.B. FEATURES OF THE FORMATION OF THE COLLECTION FUND OF THE FIRST MUSEUMS IN KAZAKHSTAN.....	52
Kartayeva T.Ye. BETASHAR CEREMONY IN THE KAZAKH PEOPLE.....	58
Kubeyev R.D. MUSLIM SOLDIERS IN THE SOVIET ARMED FORCES: IDENTITY TEST? (Historiographical Review).....	64
Malbakov D.M., Sarybaev M.S. THE PROBLEM OF AFGHANISTAN IN THE FOREIGN POLICY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN AND PARTICIPATION OF REGIONAL AND NON-REGIONAL ACTORS (2001-2011).....	71
Marmontova T.V., Shadaeva Sh.A. UZBEK-TAJIK RELATIONS IN THE NEW AGE.....	78
Nursultan L.N., Marmontova T.V. THE MODERN RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND KYRGYZSTAN.....	86
Otepova G.E., Sadykova A.M. LEGISLATION OF THE RUSSIAN EMPIRE ON THE ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL STRUCTURE OF KAZAKHSTAN.....	95
Pylypchuk Ya.V. SCANDINAVIA AND THE GOLDEN HORDE: BETWEEN REALITY AND FICTION.....	104
Rakhimova G. CONSEQUENCES OF CHEMICALIZATION OF AGRICULTURE IN THE FERGHANA VALLEY. 1950-1990.....	108
Sarkenova K. THE TURKIC PEOPLES OF KAZAKHSTAN IN BETWEEN CENSUSES OF POPULATION (1926-1939).....	113
Tulenova Z.M. MERKE UPRISING OF 1916 AND ITS LEADER AKKOZ KOSSANOV.....	120
Ualtaeva A.S. ETHNO-CULTURAL DIVERSITY OF KAZAKHSTAN.....	127
Uskenbay K. CNY IN NUMISMATICS CHINGIZIDOV KAZAKHSTAN.....	132
Horvath V. SCYTHIAN AGE CEMETERY AT EGER-NAGY EGED IN NORTH- HUNGARY (PRELIMINARY REPORT).....	136
Shaikhygaliev E.A., Bekishev K.O. THE MAIN STAGES OF TOURISM DEVELOPMENT.....	146

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы 2016. 3(7)

Бас редактор:
Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген:
Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 30.09.2016.
Пішімі 70x100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:
Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:
050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй
ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМКТел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru.
Журнал сайты: <https://edu.e-history.kz>

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:
050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй